

χον πάθη σπουδαίως, ἐὰν δὲ δὲν προέβαινον πέρυσιν εἰς τὴν ἐκ νέου στερέωσιν καὶ διατήρησιν των θὰ ἐθρηνοῦμεν σήμερον τὴν ὀλοσχερῆ ἐξαφάνισιν τῶν μοναδικῶν τούτων μνημείων τῆς ἀρχαίας Χριστιαν. τέχνης.

ΑΔΕΞ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

Ἐπανελήφθησαν καὶ ἐφέτος αἱ ἐπὶ μακρὸν διακοπεῖσαι ἐργασίαι τῆς Ἑταιρείας ἐν Ἐλευσίνι. Καὶ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ χρήζουσι πολλὰ σημεῖα ριζικωτέρας καὶ μᾶλλον μεθοδικῆς ἐξερευνησεως, καὶ ἐκτὸς τούτου εἶνε ἀκόμη πολὺς χώρος ἀνεξερευνητος. Τὸ κυριώτερον μέρος τῆς ἐργασίας ἔγινεν ἔξω τοῦ ἱεροῦ παρὰ τὸν νότιον τοῖχον τοῦ περιβόλου, ἀπεκομίσθη δὲ ἐκεῖθεν μέγα μέρος τῆς ἐπιχώσεως, ἣτις ἐκάλυπτε τὸν καλῶς καὶ εἰς μέγα ὕψος σφῆζομενον τοῖχον τοῦ περιβόλου. Ἐξω τοῦ περιβόλου ἔγινε πρὸς τούτοις ἐργασία ἐπὶ τῆς πρὸ τῶν Μεγάλων Προπυλαίων αὐλῆς· ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ἐκεῖθεν οἱ μεγάλοι σωροὶ τῶν λίθων, οὔτινες ἔγιναν κατὰ τὰς προηγηθείσας ἀνασκαφάς, ἐκαθάρισθη τελειότερον τὸ ἔδαφος, καὶ εὗρέθη τὸ ὄριον τῆς πλακοστρωσίας πρὸς ἀνατολάς, ὡς καὶ τὰ λείψανα τῆς πύλης, ἣτις ἔφερον εἰς ταύτην· ἀνεκαλύφθη δ' ἐπίσης πρὸ τῶν θεμελίων τοῦ μικροῦ ναΐσκου τῆς Ἀρτέμιδος τετράγωνον ἐκ μαρμάρων κτίσμα, ἴσως βωμός. Μικρὰ ἐργασία ἔγινε καὶ παρὰ τὸ ἀνάγλυμμα τῆς Φιλωνείου στοᾶς κατὰ τὰ Βορειοανατολικά· ἐπὶ τοῦ σφῆζομένου ἐκεῖ ἀρχαιοτάτου (Μυκηναϊκοῦ;) τοίχου ἀνευρέθη μικρὰ Μυκηναϊκὴ πυλῖς.

Ἐπίσης ἐζητάσθησαν προτεκτικώτερον τὰ λείψανα τῶν τοιχαρίων, τὰ ὅποια εἶχον ἀναφανῆ ἐκεῖ εἰς παλαιοτέρας ἀνασκαφάς καὶ ἐσκάφη τὸ ἔδαφος βαθύτερον, εἰς τινα σημεῖα μέχρι τοῦ φυσικοῦ. Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης ἐδείχθη, ὅτι τὰ τοιχάρια ἀνήκουσιν εἰς οἰκίσκους τοῦ 7^{ου} ἢ 6^{ου} αἰῶνος π. Χ. Βαθύτερον τῶν θεμελίων τῶν τοιχαρίων τούτων εὗρίσκονται

ἀγφεία καὶ ἄλλα λείψανα μυκηναϊκῶν χρόνων. Ἡ ἔρευνα εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ ἔχη σπουδαιότατα ἀποτελέσματα διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν διευκρίνησιν πολλῶν ζητημάτων τοῦ ἱεροῦ

Κ. ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΜΥΣΤΡΑ (1918)

Εὐρύτατον ὑπῆρξε τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία εἶχε πρὸ 10ετίας ἀναλάβει εἰς τὸν Μυστράν (ἀπὸ τοῦ 1906). Μετὰ τὴν στερήσιν τῶν ψηφιδωτῶν τοῦ Δαφνίου, μετὰ τὴν προπαρασκευὴν συστηματικῆς ἐργασίας πρὸς διάσωσιν τῶν ψηφιδωτῶν τοῦ Ὁσίου Λουκά, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἀπεφάσισε ν' ἀναδείξῃ τὸν Μυστράν καὶ τὸ Γεράκι κέντρον καὶ ἀφετηρίαν συνεχοῦς καὶ συστηματικῆς μερίμνης ὑπὲρ τῶν βυζαντινῶν μνημείων. Εἰς τὸν Μυστράν καὶ τὸ Γεράκι συνοψίζεται ἡ ὅλη βυζαντινὴ τέχνη τῶν προηγούμενων αἰώνων καὶ ἡ προσπάθεια τῆς ἀναγεννήσεως διὰ τὸ μέλλον.

Τὸ πρόγραμμα τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας σκοπὸν κύριον εἶχεν, ὡς εἶκός, τὴν συντήρησιν καὶ ἀναστύλωσιν τῶν πολυτίμων ἐκείνων λειψάνων τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνικοῦ βίου καὶ τέχνης. Ἡ μέριμνα τῆς συντηρήσεως καὶ εὐτρεπίσεως τῶν μνημείων θὰ ἐπεξετείνετο, ἕως ὅτου κατωρθοῦτο νὰ ἀναδειχθῇ ὁ Μυστράς ἀποκλειστικὸς ἀρχαιολογικὸς χώρος ὁμοῖος πρὸς τὰ μεγάλα ἱερά τῆς ἀρχαιότητος (Ὀλυμπία, Ἐπίδαυρον, Δελφοῦς). Παράλληλως πρὸς τὴν ἐργασίαν ταύτην συντηρήσεως τῶν μνημείων θὰ ἔβαινεν ἡ μελέτη καὶ ἔρευνα αὐτῶν. Ἡ βυζαντινὴ νεκρόπολις τοῦ Μυστρά καὶ ἡ φραγκοβυζαντινὴ τοῦ Γερακίου θὰ ἐγίνετο θέμα λεπτομεροῦς ἱστορικῆς καὶ τεχνικῆς μελέτης, μετ' ἀπεικονίσεως καὶ σχεδιογραφῆσεως τῶν πολυτίμων λειψάνων καὶ ὅλου τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου.

Αἱ ἐργασίαι αὗται ἤθελον συνδυασθῆ μετὰ τὴν ἐν Ἀθήναις ἰδρυσιν τὴν ἀπὸ πολλοῦ μελετωμένην τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου.